

הערות בעניני פסח - שיעור 559

- I. עיין בפסקי תשובות** (תמ"ד אות ז) שהביא אגרות החזו"א (ה - קפ"ח) שצוה לבני ביתו לקחת מצה אחת ללחם משנה בשני סעודות בשבת ערב פסח שלא ישאר הרבה חמץ וכ"כ השו"ת פרי השדה (ז - פ"ה) דמיד אחר שבוצע החלה החמוצה מסלק המצה של לחם המשנה מעל השלחן אמנם השו"ת לבושי מרדכי (תליתאי יו"ד מ"ק - ז) אינו מכריע שאלה זו ועיין בתשובות והנהגות (ז - רי"א) דאם יש צורך לכך יצרף ללחם משנה מצה כרוך במפה שלא יגע בחמץ ואינו חושש איברא דעת המג"א (שהוצא זאג"מ ה - קנ"ה) דמליל שבת אסור לאכול מצה והביאו היחודה דעת (ה - ז"ה) ועוד דיש סוברים שצריכים ב' הלחמים של לחם משנה שיגעו זה בזה וצריך להחזיקם בידיים בלי חציצה ועוד יש שכתבו שראוי להחמיר בזה כיון שלדעת קצת ראשונים צריך לבצוע על שניהם וא"כ צריך שתהיה ראויה לאכילה (שו"ת שכט הלוי ו - ל"ה) ולכן אין אנו נוהגים לקחת מצה אחת ללחם משנה מ"מ נראה דמצות שמורות שלנו (שאינם ערב פסח מצות היקרים) אינו מוקצה ועיין בשש"כ (כ - הטרות ס"ג ס"ה וע"ד-ע"ה) ואבאר
- II. החזו"א** אכל מאכלים חלביים כמו גבינה חלב ביצים ופירות לסעודת הבוקר בערב פסח שחל בשבת ואחר מנחה גדולה אכל בשר ודגים (אגרות חזו"א ה - קפ"ח)
- III. עירוב תצרות** יעשה ממצה ולא מחמץ והטעם דמועיל במצה אף שאינו ראוי בערב פסח שחל בשבת לאכילה הואיל וראוי לכתחילה לקטנים וכ"כ בשו"ת מהר"ש (ו - כ"ז) ואף אם עשה מחמץ י"א שמועיל ויאכלנו בשבת שחרית קודם זמן האיסור ועיין ברמ"א (ש"ז - ז) דהעירוב א"צ להיות קיים רק בבין השמשות ויכול לאכלו כשודאי חשיכה ולכן ה"ה במצה לדעת התוספות רי"ד והרא"ש והרמב"ם והרי"ף שיכול לאכול המצה בליל שבת ובודאי אינו מוקצה
- IV. משמע מהבה"ל** (תע"ה ד"ה כוית) שנהג כשיטת הגר"א שנטל להקערה רק שני מצות וכן נהג האג"מ ועוד משמע מהמ"ב (תע"ג - כ"ז) דיסדר הקערה כסדר הרמ"א (תע"ג - ד) ולא כמו רוב האנשים שיסדרו הקערה כסדר האר"י ז"ל ואבאר
- V. שיעור רביעית** לרב חיים נאה הוא ג' אונץ ומשהו וכן המנהג בירושלים ולרב משה השיעור הוא 2.85 אונץ ולליל שבת 4.42 ולחזו"א הוא 5.27 אונץ ועיין במ"ב (תע"ג - ג') דלא יקה כוס גדול רק כוס שמחזיק רביעית
- VI. סיכת רפואה** שיש בה אלקאהאל של חמץ לחולה שאין בו סכנה בפסח מותר שלא שייך כלל סיכה כשתיה שלא בשמן ואף בשמן הוא רק מדרבנן ורק דרך תענוג אסור מ"מ מותר רק כשנעשה המשיחה קודם הפסח אמנם כשיש לו צער טובא מותר לעשות בפסח המשיחה בדראג סטאר של נכרי אבל אלקאהאל החמוצה כשהוא בעין בפרפיומס וכדומה לא נחשב נפסל מאכילה שיש נכרים ששותין אותו ע"י תערובות או תיקון קצת מ"מ לחולה שמצטער טובא יש להקל (אג"מ ג - ס"ז) וכן המשחה שמצחצחים המנעלים מותר להשתמש בה אפילו כשיש בה חמץ דהיינו במשחה יבשה ולא לחה וכן בכלי חד פעמי אפילו אם נעשה מקטניות הוי נפסל ולא שייך אחשביה על כלים אלו וכן בגדים שנתכבסו בסטארטש מדינה לא שייך אחשביה ומדינה מותר והמחמיר תבוא עליו ברכה
- VII. קטניות disposable plates, towels, or tablecloths made with** - קטניות אם נחרכו קודם פסח מותרין גם באכילה בפסח דדוקא בחמץ מחמירין באכילה מטעם דאחשביה ולא בקטניות (שערים מצויינים בהלכה קי"ז - ט בשם השכות יעקב) דאף אם נפל קטניות בעין בתבשיל בתוך הפסח ויש רוב נגדו מותר לאכול התבשיל (פסקי תשובות תמ"ז - 34)

VIII. כלים שאי אפשר להשתמש בהם רק ב' או ג' פעמים אינם מקבלים טומאה לכן אין צריך טבילה ואפילו אם אפשר להתקיים אך בשביל הזול אין משתמשין אפשר גם אלו אינם צריכים טבילה (אג"מ י"ד ג - כ"ג)

IX. תנור מייקרוועיו (microwave) צריך נקוי היטב ולשהותו כ"ד שעות בלא שימוש ואח"כ יתן שם קדירה מלא מים חמים ולשהותו שם עד שמילא התנור כלו בחום וזיעה עבה וזה דוקא בתנור של מתכת אבל ממין שיש ספק חרס אין מכשירים ועיין בקיצור הלכות הגעלה בשם רב משה שיש עוד עצה וע"ע בנטעי גבריאל (דף כ"ד) דכתב שיש מקום שיוצא הזיעה הנתהוה ומתאסף שם ממשות ואותו מקום קשה להכשיר לכן אסור להשתמש בו

X. בדבר דיש וואשער (dishwasher) להגעלה לפסח - עיין באג"מ (ג - נ"ח) שיש שני מינים דיש וואשער אחד מפארצעלאיי ואחד ממתכות שנקרא אלומיני ואותו שהוא מפארצעלאיי אין רשאים להגעיל (שדינו ככלי חרס) ואותו שהוא מאלומיני יכולין להגעיל אם יוכלו לנקות היטב אחר המעת לעת ויניח בתוך הדיש וואשער אבן מלובן או ברזל מלובן ואח"כ ישפוך מים החמין שהולך להדיש וואשער שרוב הפעמים הם רק ק"פ גרא"ד ולרותחין הוא בחום רי"ב לכל הפחות (עיין ברמ"א ת"א - ו) וה"ה מטרפות ושאר איסורין אכן י"א למעשה קשה מאד לנקותם שנטמנים ממשות חמין וא"א לנקרן היטב רק ע"י אומן (נטעי גבריאל דף ר"א - ד)

XI. אורח שאינו אוכל מצה שרויה בפסח יש מקילים לאכול מכלים שבישלו בהם וגם מקערה שיש בו המצה שרויה וראיה ממוהר"ש מבעלו שהיה אוכל בליל הסדר בקערה עם אמו והיא פיררה לעצמה מצה בתוך המרק והוא דחף בכף את החתיכות המצה להצד ואכל את המרק ובספר נטעי גבריאל (ז - ז"ז - כ"ו) מביא ששמע מהקלוזנבורגער רבי שעשה כן משום מצות כיבוד אם שדוחה חומרא בעלמא ואם צריך התרת נדרים למי שאינו רוצה עוד לנהוג המנהג שלא לאכול מצה שרויה עיין באג"מ (ג - ס"ד) דאין הבן שגדל מחויב לנהוג מנהג אביו אם כבר לא קבל ואם כבר קבל צריך התרה והשע"ת (ת"ס - י) נשאר בצ"ע

XII. אם יכול לאכול האפיקומן אחר חצות שהוא רק זכר בעלמא כרוב הפוסקים עיין בשו"ע (תרע"ז - ח) דיהא זהיר לאכלו קודם חצות והרמ"א מגיה על זה דיקדים עצמו שגם ההלל יקרא קודם חצות (עיין צ"ח ד"ה ויהא זהיר) אמנם בשו"ת אבני נזר (שפ"א ע"ה) מחדש דיכול לעשות תנאי דאם הלכה כרבי אלעזר בן עזריה הכזית שאכל קודם חצות הוא האפיקומן ואם הלכה כרבי עקיבא הרי זה כשאר מצה וימתין עד שיעבור חצות וימשיך לאכול ובסוף יאכל כזית ויוצא בממ"נ והגאון מבריסק בהגדה הביא הבית הלוי לסיעוה כ"כ הגאון הראגצוב אבל רב משה באג"מ (ס - ל"ח - ח) כתב דהרא"ש פסק דאפילו לרבי עקיבא אסור לאכול מדרכנן אחר חצות משום הרחקה ואין תנאי מועיל ועיין בשו"ת מנחת יצחק (ט - מ"ח) שכתב שצריך לאכול דוקא בלא תנאי משום שהתנאי אינו מועיל ולכן מקלקל הדבר ועיין במועדים וזמנים בהגדה דמנלן להקל ולומר דהאיסור של אין מפטירין אחר המצה תלוי במעשה האכילה דוקא

XIII. יש אומרים דשעועית (string beans) נחשב קטניות ונראה לי דאינו קטניות וכן שמעתי מפוסק חשוב ועיין באג"מ (ג - ס"ג) דבפינאט אין בו מנהג קטניות ולכן בפינאט אויל מותר דאין לנו לאסור אלא מה שמפורש שנהגו בו איסור

XIV. בדיקת חמין בבית מלאכה עיין בשערים מצויינים בהלכה (ק"ח - סק"ה) דאם הם רחוקים מביתו נראה דיותר טוב לבדוק קודם דאתו משם ביום י"ג בלא ברכה כיון שהוא יבדוק את ביתו בליל י"ד וביום י"ד אפשר שישכח או שלא יכנס (ע"ש)

הג כשר ושמח

לכות הפוסק י"י לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם לרמב"ם